

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-262/20-T

Název	Základní škola, Ostrava-Poruba, Bulharská 1532, příspěvková organizace
Sídlo	Bulharská 23, 708 00 Ostrava-Poruba
E-mail	skola@zsbulharska.cz
IČ	62348337
Identifikátor	600144844
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Aleš Kazický
Zřizovatel	statutární město Ostrava, městský obvod Poruba
Místo inspekční činnosti	Bulharská 23, 708 00 Ostrava-Poruba
Termín inspekční činnosti	25. 2. 2020 – 28. 2. 2020 a 2. 3. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a školní družinou podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Základní škola, Ostrava-Poruba, Bulharská 1532, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. Patří mezi fakultní školy Ostravské univerzity. Zapojila se do programu Škola podporující zdraví. Narůstající počet žáků školy ovlivňuje především zájem rodičů o školu, která nabízí žákům druhého stupně rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů. K termínu inspekční činnosti základní škola vzdělávala ve dvaceti dvou třídách 501 žáka, z toho 66 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V šesti odděleních školní družiny bylo zapsáno 150 žáků. Základní škola je naplněna na 93 % a školní družina na 83 % nejvyššího povoleného počtu žáků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola poskytuje vzdělávání na základě reálné koncepce rozvoje. Ředitel školy (dále „ředitel“), který je ve funkci od února 2008, ji průběžně aktualizuje a vyhodnocuje. Jeho hlavním cílem je především vybudovat ve škole přátelské a tvořivé klima v moderním prostředí, rozvíjet všestrannou samostatnou osobnost žáků se zaměřením na zdravý životní styl, podporovat jazykové a technické vzdělávání. Učební plán nabízí výuku anglického jazyka od prvního ročníku. V jedné z paralelních tříd ročníku druhého stupně je realizováno vzdělávání podle rozšířených výstupů v předmětu matematika s vyšší časovou dotací, žáci mohou své matematické znalosti také rozvíjet ve volitelném předmětu Matematické aplikace. Na vzdělávací obsahy jednotlivých předmětů vhodně navazují bohaté školní a mimoškolní akce realizované v úzké spolupráci se školní družinou, zákonnými zástupci, zřizovatelem a dalšími partnery, což škole umožňuje efektivně podporovat rozvoj žákovských znalostí a praktických dovedností. Výuku obohacují projektové dny, tvořivost a sebe prezentaci žáků podporují pravidelně zařazované školní akce a soutěže. V oblasti environmentální výchovy během školního roku probíhají aktivity týkající se ekologizace provozu školy jako třídění odpadu, sběr papíru, víček i použitého oleje.

Organizační struktura školy je vytvořena s ohledem na velikost školy. Vzhledem k nárůstu počtu žáků ředitel účelně delegoval část svých pravomocí na své dvě zástupkyně a vedoucí vychovatelku školní družiny. Vzdělávací proces ve škole a organizace akcí školy jsou řízeny prostřednictvím kolegia ředitele, pracovních porad a čtvrtletních jednání pedagogické rady. Vedení školy se dosud cíleně nezaměřilo na řízení pedagogického procesu. Pedagogičtí pracovníci se soustřeďují v metodických orgánech, které se zabývají činnostmi většinou organizačního charakteru. Vzájemně spolupracují spíše na neformální úrovni. Hodnocení kvality práce pedagogických pracovníků vedením školy není komplexní, nezaměřuje se na klíčové složky vzdělávacího procesu ani na ověřování aplikace poznatků získaných dalším vzděláváním pedagogických pracovníků do výuky. Většinou rovněž neobsahuje závěry a konkrétní opatření vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání, což se projevilo odlišnou úrovní metodické a didaktické propracovanosti sledované výuky jednotlivých vyučujících. Poskytovaná zpětná vazba z hospitační činnosti je tak spíše formální.

Personální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů. Ředitel organizuje profesní rozvoj pedagogických pracovníků. Při jeho plánování vychází z potřeb školy a osobního zájmu pedagogů. Vzdělávací akce a semináře se zaměřovaly především na moderní metody a formy, jazykové a společné vzdělávání. Míra praktického uplatnění nových poznatků však byla nízká, neboť získané znalosti a jejich aplikace v procesu vzdělávání byly zaznamenány jen v menší části sledované výuky.

Pro vzdělávání žáků má škola prostorové podmínky, které se ve spolupráci se zřizovatelem sice stále vylepšují, ale s postupným zvyšováním počtu žáků a možností dělení tříd na některé

předměty začínají být nedostačující. Některé odborné učebny jsou využívány jako kmenové třídy. K podpoře technického vzdělávání se zapojením do projektů podařilo modernizovat vybavení odborných učeben i dílen. Bylo zřízeno informační centrum se žákovskou knihovnou, která je účelně využívána k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků a k pravidelnému setkávání žákovského parlamentu. Aktuálně má škola příznivé podmínky v oblasti vybavení datovými projektory ve třídách, v rámci sledované výuky však byly využívány ojediněle, většinou jen učiteli, bez aktivního zapojení žáků. Školní družina využívá jak vlastní prostory, tak kmenové třídy, které jsou účelně upraveny pro zájmové aktivity. Celé prostředí školy je vhodně vyzdobené, vybavené funkčním žákovským nábytkem a učebními pomůckami.

Ve škole funguje velmi dobře školní poradenské pracoviště. Jeho služby ve školním roce 2019/2020 zajišťuje výchovná poradkyně, školní metodička prevence, speciální pedagožka a školní psycholožka. Všechny pracovnice úzce spolupracují, vyměňují si zkušenosti a společně se podílí na zvyšování kvality poskytovaných poradenských služeb školy. Pravidelně se scházejí a řeší aktuální problémy žáků, třídních kolektivů, zabývají se také podněty od vyučujících i žáků. Metodicky vedou asistenty pedagoga, což ve většině vyučovacích hodinách pozitivně ovlivňovalo kvalitu jejich práce. Výchovná poradkyně systematicky zajišťuje kariérové poradenství, péči o žáky mimořádně nadané a se speciálními vzdělávacími potřebami, jejichž počet neustále stoupá. Eviduje a sleduje realizaci podpůrných opatření včetně zpracovaných individuálních vzdělávacích plánů. Ke zvyšování efektivity poradenských služeb významně přispívá činnost speciální pedagožky, jež se aktivně podílí na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami realizací předmětu speciálně pedagogické péče a pedagogickou intervencí. Na náležitě úrovni je nastaven systém péče o žáky ohrožené školním neúspěchem, pro které škola ve spolupráci se studenty Ostravské univerzity organizuje doučování. Školní psycholožka se kromě individuální práce s jednotlivými žáky významně podílí také na práci s třídními kolektivy.

V rámci podpory zdravého životního stylu škola žákům nabízí kurzy plavání, lyžařský výcvik, sportovní aktivity a ozdravné pobyty. Úrazová prevence žáků je účinná, projevuje se v nízké míře úrazovosti. Aktivní přístup školní jídelny zapojené do programu „Zdravá školní jídelna“ nabízí žákům kvalitní školní stravování s nutričně vyváženým a pestrým jídelníčkem a přirozeným způsobem je vede ke správným stravovacím návykům.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaná výuka u téměř všech učitelů prvního i druhého stupně základní školy napříč všemi předměty probíhala v pozitivní atmosféře. Převážná část sledované výuky měla spád, byla dobře zorganizována, rozvíjela znalosti a dovednosti žáků. Její efektivita však byla rozdílná. Ve většině hodin bylo žákům sděleno její téma, v některých případech i cíl. Převažovala ne vždy účelná frontální výuka s dominantní rolí učitelů a s upřednostňováním výkladu učiva v kombinaci se samostatnou prací žáků, docházelo tak většinou k pasivnímu předávání informací učitelem. V těchto vyučovacích hodinách s převahou jednostranných činností byla míra soustředění žáků nízká. Prvky skupinové či kooperativní výuky, které by vedly žáky k rozvoji spolupráce, interakce a sociálních kompetencí, se vyskytovaly sporadicky. Během výuky vyučující průběžně kontrolovali splnění úkolů žáky, jen ojediněle využívali práci s chybou a v nižší míře poskytovali žákům průběžnou zpětnou vazbu o úspěšnosti jejich práce. V podstatné části vyučovacích hodin pracovali žáci převážně na stejných úkolech se stejnou mírou obtížnosti. Využití názornosti nebylo vždy účelné, důraz byl kladen na teoretické poznatky. Především na prvním stupni učitelé zařazovali motivační aktivity, práci s kartičkami a dalšími pomůckami. Pouze ojediněle byla ve sledovaných hodinách

efektivně využita interaktivní počítačová technika, která by přispěla k lepšímu pochopení učiva, rozvíjela představivost nebo sloužila jako nástroj pro opakování a procvičování učiva. Pedagogie byla využívána pouze k prezentaci učiva, např. ilustrativní obrázky, osnova se zápisky. Samostatná práce žáků s informacemi s cílem rozvíjet požadované kompetence byla málo účinná. Jen v některých hodinách vyučující promyšleně a účelně využili mezipředmětové vztahy a propojili učivo s reálnými poznatky žáků. Zvolené metody výuky se odrážely na motivovanosti žáků a jejich výkonu. Závěrečné shrnutí a hodnocení práce žáků bylo zařazováno ojediněle a na různé úrovni, obvykle však zcela chybělo. Systémové sebehodnocení žáků většinou neprobíhalo, zatím se nestalo nedílnou součástí hodnocení vzdělávacího procesu. O žácích se speciálními vzdělávacími potřebami měli pedagogové přehled, v průběhu sledované výuky však nebylo zřejmé respektování jejich potřeb, způsob práce s nimi ze strany vyučujících se nijak nelišil od ostatních. Působení asistentů pedagoga bylo většinou přínosné jak pro žáka, kterému byli v rámci podpůrných opatření přiděleni, tak i pro kolektiv celé třídy.

Sledovaná výuka matematiky a přírodovědných předmětů patřila mezi hodiny s vyšší efektivitou vzdělávání. Byla zaměřena na vhodnou aplikaci získaných poznatků, vedla k rozvoji matematické gramotnosti. Řešené úlohy měly návaznost na situace z běžného života. Učitelé také kladli důraz na upevňování algoritmů a logické myšlení žáků. K podpoře představivosti probíraného učiva přispívalo i účelné využití učebních pomůcek.

Výuka předmětů oblasti Umění a kultura probíhala většinou v příjemné atmosféře, žáci byli k tvořivým činnostem vhodně motivováni. Vyučující úspěšně rozvíjeli jejich kreativitu. Velice zdařilá byla sledovaná výuka hudební výchovy např. v pátém ročníku. Střídaly se různé činnosti k upevnění již probraného učiva, při výkladu nového učiva byly velice vhodně využity originální pomůcky (paruka a klobouk z období klasicismu). Žáci pracovali s didaktickými pomůckami pro hudební výchovu, byl kladen důraz na jejich samostatnost i aktivní zapojení do společné práce.

Průběh zájmového vzdělávání ve školní družině byl sledován při odpoledních činnostech, zejména při odpočinkových a spontánních aktivitách probíhajících ve třídách. Žáci bezproblémově spolupracovali, vychovatelky jim vytvářely dostatek podnětů a prostoru pro rozvoj samostatnosti a seberealizace. Všechny uplatňované metody a formy práce respektovaly zájmy žáků a přispívaly k jejich osobnostnímu rozvoji, důraz byl kladen na aktivní zapojení všech žáků. Příjemná pracovní atmosféra a vstřícná komunikace mezi vychovatelkami a žáky byla založená na vzájemném pochopení, respektu a toleranci.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjišťování individuálních výsledků vzdělávání žáků pedagogové užívají běžné nástroje (ústní zkoušení, písemné práce, aktivita v hodinách). Srovnávací písemné práce nebo komerční testování škola dosud pravidelně nevyužívá. Z předložených přehledů vzdělávání za školní roky 2017/2018 a 2018/2019 je zřejmé, že výrazně lepších celkových výsledků dosahují žáci ze tříd se zaměřením na matematiku, což odpovídá jejich vzdělávacím předpokladům. Většinou učitelé hodnotili nedostatečnou známkou více žáků v prvním pololetí, ve druhém následně třetina z nich neprospěla, nezvládla opravné zkoušky a opakovala ročník. Ve školním roce 2018/2019 to bylo osm žáků z celkového počtu 488, v předchozím roce pět ze 495. Jak k těmto výsledkům, tak i k dosaženým výsledkům v externím testování v předchozích obdobích, které byly většinou průměrné, škola nepřijímala žádná opatření. Záznamy z jednání pedagogické rady dokládají, že pedagogové výsledky žáků sice periodicky sledují a vyhodnocují, avšak nepřijímají systematická

opatření pro jejich zlepšování. Využívané metody a formy práce jen částečně přispívají ke zkvalitňování vzdělávání žáků, zejména z běžných tříd.

Rozvoj nadání žáků škola podporuje prostřednictvím rozmanitých kroužků, i v rámci školní družiny, a účasti v soutěžích. Především v matematických a sportovních se žáci umísťují i v krajských kolech na předních pozicích. Učitelé vhodně využívají jako kladného motivačního nástroje pochvaly, které převyšují udělená kázeňská opatření. Ve spolupráci s třídními učiteli metodička prevence průběžně sleduje a mapuje možné projevy rizikového chování. Jejich případný výskyt řeší škola bezodkladně podle nastavených pravidel ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků, popřípadě odbornými pracovišti a institucemi. Škola rovněž úspěšně realizuje preventivní aktivity v oblasti negativních jevů, organizuje pro žáky programy zaměřené mimo jiné na zlepšení sociálních vztahů v třídních kolektivech. Žáci šestých ročníků se každoročně účastní adaptačního programu. Přesto ve školním roce 2018/2019 bylo šest žáků, kterým byl udělen druhý a třetí stupeň z chování.

Zákonní zástupci žáků jsou o průběhu vzdělávání průběžně informováni prostřednictvím školního elektronického informačního systému, v rámci třídních schůzek, společných akcí se zákonnými zástupci nebo internetových stránek školy. Přínosem je vyhodnocování názorů a postojů zákonných zástupců a žáků prostřednictvím dotazníkového šetření Mapa školy, které škole slouží k dalšímu plánování její činnosti. Zapojení do aktivit jako Šachy do škol, Paralympijské školní dny, Adopce na dálku, Učení devátáků a vydávání školního časopisu Bumerang účinně podporuje pozitivní školní klima, což dokládají i výsledky dotazníkového šetření provedené Českou školní inspekcí v průběhu inspekční činnosti. K posilování příznivého sociálního klimatu žáků prvního stupně přispívá také činnost školní družiny.

S ohledem na zkvalitnění podmínek vzdělávání žáků škola v oblasti partnerství dlouhodobě věnuje pozornost spolupráci se základními i středními školami městského obvodu. V rámci Dne otevřených dveří také vytváří podmínky pro plynulou adaptaci zájemců o přijetí do prvního ročníku základní školy nebo do třídy s rozšířenou výukou matematiky s cílem podpořit pozitivní klima třídního kolektivu v novém prostředí a vzdělávacích podmínkách.

Závěry

Vývoj školy

Od poslední inspekční činnosti v roce 2013 došlo k nárůstu počtu tříd a žáků, tím i pedagogických pracovníků školy. Byla zřízena funkce druhé zástupkyně ředitele školy, školní poradenské pracoviště bylo doplněno školní psycholožkou a speciální pedagožkou.

Proběhla další modernizace vnitřních prostor a odborných učeben školy, škola zřídila informační centrum s knihovnou.

Silné stránky

Vedení školy ve spolupráci se všemi zaměstnanci vytváří pozitivní klima školy, které se projevuje v dobrých prosociálních vztazích mezi žáky, pedagogy a zákonnými zástupci, zřizovatelem i dalšími partnery.

Činnost školního poradenského pracoviště je systematická a přínosná pro prevenci a řešení negativních jevů ve škole.

Výuka i zájmové vzdělávání jsou vhodně doplňovány různými aktivitami jako Paralympijské školní dny a Učení devátáků, které cíleně podporují všestranný rozvoj kompetencí žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Kontrolní mechanismy v oblasti pedagogického a metodického vedení pedagogů ze strany vedení školy nejsou dostatečně funkční.

Činnost metodických orgánů nepodporuje efektivní spolupráci pedagogů ve výuce. Škola zjišťuje výsledky vzdělávání žáků, ale nepracuje s nimi a nepřijímá odpovídající opatření k jejich zlepšení.

Pedagogové při výuce využívali většinou omezené spektrum vyučovacích strategií, metod a forem práce s žáky, jen ojediněle podporovali vzájemnou spolupráci žáků a rozvoj jejich kritického myšlení.

Nízká míra uplatňování různých forem sebehodnocení, vzájemného hodnocení a společného závěrečného zhodnocení výuky nedostatečně podporuje další motivaci žáků ke vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Posílit kontrolní činnost vedení školy v oblasti hospitační činnosti. Zaměřovat ji tematicky, cíleně sledovat a vyhodnocovat úroveň výuky u jednotlivých učitelů i v jednotlivých vzdělávacích oblastech.

Zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků a práci metodických orgánů více na využívání efektivních metod a forem práce a důslednou aplikaci získaných poznatků do průběhu vzdělávání.

Zvýšit podíl aktivizujících a motivačně účinnějších metod výuky, častějším používáním sebehodnocení, vzájemného hodnocení a formativního hodnocení žáků podporovat jejich motivaci k učení a sledování dosaženého pokroku ve výuce.

Zlepšit časovou organizaci vyučovacích hodin se zřetelem k závěrečnému zhodnocení výuky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenování do funkce ředitele školy s účinností od 1. srpna 2019 vydané statutárním městem Ostrava starostkou městského obvodu Poruba dne 20. 5. 2019
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s platností od 1. 9. 2013 včetně aktualizací k 15. 6. 2015, 1. 9. 2016 a k 3. 10. 2018
3. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný od 1. 9. 2018
4. Návrh koncepce dalšího rozvoje školy ze dne 28. 3. 2019
5. Organizace školy 2019/2020 (organizace výuky, dohledy, rozvrh hodin, plány práce, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní a hospitační činnost apod.)
6. Evidence žáků (školní matrika) základní školy a školní družiny vedená ve školním roce 2019/2020 (vzorek)
7. Školní řád (včetně pravidel hodnocení žáků) platný a účinný od 4. 10. 2018
8. Vnitřní řád (včetně řádu školní družiny) platný od 1. 9. 2019
9. Třídní knihy základní školy a přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny vedené ve školním roce 2019/2020
10. Pedagogická rada a pracovní porady – kniha zápisů z jednání vedená od školního roku 2013/2014
11. Program poradenských služeb ve škole, školní rok 2019/2020
12. Minimální preventivní program 2019/2020 ze dne 1. 11. 2019
13. Výroční zpráva o činnosti školy 2018/2019 ze dne 9. 9. 2019
14. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků platná ve školním roce 2019/2020
15. Dokumentace k finančním podmínkám školy za rok 2019
16. Dokumentace školy ke školnímu stravování žáků vedená ve školním roce 2019/2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jana Franková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jana Franková v. r.

Mgr. Petr Novotný, školní inspektor

Mgr. Petr Novotný v. r.

Ing. Pavel Hon, kontrolní pracovník

Ing. Pavel Hon v. r.

Mgr. Taťána Mikulská, odborník na základní
vzdělávání

Mgr. Taťána Mikulská v. r.

Mgr. Josef Navrátil, školní inspektor

Mgr. Josef Navrátil v. r.

V Ostravě 23. 3. 2020

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Aleš Kazický,
ředitel školy

Ing. Aleš Kazický v. r.

V Ostravě 25. 3. 2020